

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > פרשת השבוע תשסה 053 האזינו

פרשת השבוע תשסה 053 האזינו

השגה של חיוב, והשגה של שלילה

א

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" (לב, א).

אומר רש"י: "האזינו השמים" - שאני מתרה בהם בישראל, ותהיו אתם עדים בדבר שכך אמרתי (נצבים ל, יט) להם שאתם תהיו עדים, וכן 'ותשמע הארץ'. ולמה העיד בהם שמים וארץ? - אמר משה: אני בשר ודם למחר אני מת, אם יאמרו ישראל לא קבלנו עלינו הברית מי בא ומכחישם? לפיכך העיד בהם שמים וארץ - עדים שהם קיימים לעולם".

מבואר, שהטעם שמשה רבנו בחר לעדים את השמים ואת הארץ ולא עדים שהם בשר ודם, שאמר: 'אני בשר ודם למחר אני מת' - האדם סופו למיתה, מה שאין כן השמים והארץ - הם קיימים לעולם'.

הדברים מצד פשטותם צריכים תלמוד.

הרי, השמים והארץ ודאי שאין להם פה כפשוטו לבוא ולהעיד בדין, אלא שלכאורה עסקינן בכח הרוחני, בכח הפנימי שבדבר. וא"כ, גם משה רבנו בשעה שהוא מת הרי אינו בטל ח"ו מן המציאות, אלא שישנה כאן רק הפשטה של גופו בלבד מה שאין כן נשמתו שהיא רוחנית היא קיימת לנצחיות כשם שהשמים והארץ קיימים לנצחיות. וא"כ לכאורה, בין השמים ובין הארץ ובין נשמתו של משה רבנו - כולם קיימים לעולם?!

הרי, אם היה מדובר בדבר גשמי שיש לו פה, הרי שהעדות היא עדות הנצרכת בצורה של דיבור גשמי, בלבוש של גוף, וא"כ, משה רבנו לא יכול להיות בהם עד, שהרי בשעה שמת אין כאן עדות בלבוש של גוף. אבל מכיון שעל כרחך לא עסקינן בדברים כפשוטם של עדות, שהרי שמים וארץ אין להם פה, א"כ, עד כמה שעסקינן בכח רוחני, לכאורה גם נשמתו של משה רבנו קיימת?!

בפשוטו אפשר ליישב: שסוף דבר השמים והארץ - קיימים בעולם העשיה, מה שאין כן נשמתו של משה רבנו - בשעה שמת היא מתעלה למעלה מכך, ואילו העדות צריכה להיות מהמקום שבו מעידים.

אבל יש כאן עומק יותר מזה.

ב

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" (בראשית א, א) - ראשית הבריאה מוגדרת כתפיסה שנבראו בה 'שמים וארץ'. הביטוי 'שמים וארץ', מלבד המשמעות הפשוטה לדבר המוחשי שנקרא 'שמים' ולדבר המוחשי שנקרא 'ארץ', יש לביטוי זה משמעות פנימית יותר.

ה'שמים' מוגדרים תמיד בספרים (ע' בראשית ס"ו) בבחינה של 'שם', שמים- שם מים (חגיגה יב ע"א). כל דבר שרוצים להגדיר אותו כדבר רחוק- מגדירים אותו כ'שמים', הוא 'שם', הוא לא נמצא לפנינו, מה שאין כן דבר שהוא מושג- הוא מוגדר כ'ארץ'!

לדוגמה, כאשר באים להגדיר השגה שהאדם 'השיג' כבר- מגדירים אותה כ'ארץ', וכאשר באים להגדיר השגה שהאדם עדיין 'לא' השיג אותה- מגדירים אותה כ'שמים', בבחינת "השמים החדשים והארץ החדשה" (ישעיהו סו, כב), שלעולם כל 'שמים' הופכים ל'ארץ', ואז האדם מקבל 'שמים חדשים'. כלומר, ההשגה שעדיין 'לא' הושגה- הופכת להיות מושגת, וממילא יש לו עכשיו שאיפה להשגה נוספת. מ"מ, תוקף ההגדרה של 'שמים'- הוא הדבר ה'לא' מושג, וההגדרה של 'ארץ'- היא הגדרה לדבר ה'מושג'.

כאשר משה רבנו מדבר לשמים ולאֶרץ, "האזינו ה'שמים' ואדברה ותשמע ה'ארץ' אמרי פי", הרי שמה רבנו מדבר ל'שמים' והוא מדבר ל'ארץ'. ופשוט וברור הדבר, שכשם שיש חילוק בין 'אלו' שמדברים אליהם, שהרי יש 'שמים' ויש 'ארץ', כך 'מהות' הדיבור ל'שמים' ולאֶרץ היא איננה שוה: אלא, יש מהות של דיבור- ל'שמים', ויש מהות של דיבור- ל'ארץ'!!

ה'מהות של דיבור' לשמים- היא כ'מהות' השמים! ולפי מה שבואר, שמהות של 'שמים' היא דבר ש'לא' מושג, דבר שהוא בבחינה של 'שם', הרי ש'מהות' הדיבור שמדברים לשמים- הוא דיבור ש'לא' מושג! ואף -במאמר המוסגר- שנאמר כאן "האזינו השמים", ואילו בישיעיהו (ישעיהו א, ב) נאמר הפוך "שמעו שמים והאזינו ארץ", ומבואר בחז"ל (ספרי) משום שמה רבנו היה 'קרוב' יותר לשמים, אין הכונה שהוא היה 'מחובר' להשגה של השמים, כי אם כן זה לא היה נקרא 'שמים', אלא כפי שיבואר להלן בעזר ה', הכונה היא- שהוא היה 'מחובר' לדבר ה'בלתי מושג'.

לענינו, מהות הדיבור ל'שמים'- היא מהות דיבור של 'שלילה', של 'שם', של דבר ש'לא' נתפס, של דבר ש'לא' מושג, מה שאין כן מהות הדיבור ל'ארץ'- היא מהות של דיבור ש'יש' בה השגה!!

'האזינו השמים'- זוהי מהות של דיבור לעצמה, 'ותשמע הארץ'- זוהי מהות של דיבור לעצמה. ואף שלכאורה דברי משה הם היו 'אחד', שהוא לא כפל את הדברים לדבר לשמים ולדבר לאֶרץ, אבל תפיסת מהות הדיבור יש לה שתי פנים, שזהו סוד ה'אחדות'!- שאין הכונה שיש 'שני' דברים, אלא הדבר עצמו 'מתפרש' בכמה אופנים כפי כלי המקבל.

מהות דיבור משה ל'שמים'- היא מהות של 'שלילה', ואם כן, בהכרח שבקומת משה גנוז היה כח של 'שלילה'! כי עד כמה שאם לא היה גנוז בכחו כח של 'שלילה'- לא היתה אפשרות שידבר 'דיבור' של 'שלילה' ל'מהות' של 'שלילה' שהיא 'שמים'. הרי הדיבור נבע מה'עצמיות' של משה, ואם כן, משה מ'עצמותו' דיבר דיבור של 'שלילה', שהכלי מקבל היה ה'שמים'.

ומאידיך, בהכרח שאצל משה היתה גם בחינה של כח של 'חיוב', של כח של 'השגה', שאם לא כן כיצד הוא דיבר מהות של דיבור ל'ארץ'!?

הרי שברור ופשוט הדבר, ששני הכוחות הללו היו באיתגליא אצל משה: הן כח ה'שלילה' שמכחו הוא דיבר לשמים, והן כח ה'חיוב' שמכחו הוא דיבר לאֶרץ!! ובאמת הם דברי חז"ל (דב"ר וזאת הברכה יא, ד) "מחציו ולמעלה אלקים מחציו ולמטה איש", כלומר- האלקות היא 'לא' מושגת, והאיש הוא ה'מושג', והרי ש'חציו ולמעלה'- זו תפיסת משה שמצד מהותו הבלתי מושגת שמצד כך הוא נקרא אלקים, ו'חציו ולמטה'- זו תפיסת משה שמצד מהותו המושגת שמצד כך הוא נקרא איש. והרי שמבואר לנו בחז"ל שקומת משה 'כללה' את שניהם!

כאשר באנו לדון באיתגליא של משה, שיש בו כח של 'חיוב' ויש בו כח של 'שלילה', הרי ש'חייו' של משה- הם כח ה'איתגליא', כח ה'חיוב', ו'מיתתו' של משה- היא כח ה'איתכסיא', כח ה'שלילה'.

כלפי המקבלים של הארעא, הרי שב'חייו' של משה- הם ראו אותו, שמעו אותו, וכו', ואף שבדאי הם לא השיגו את עומק מהותו, אבל היתה להם איזו שהיא אחיזה ב'גילוי' מציאותו של משה. מה שאין כן ב'מיתתו' של משה, שביותר נאמר בו "ולא ידע איש את קברתו" (וזאת הברכה לד, ו)- הרי שהמהות של ה'מיתה' אצל כל אדם היא 'נעלמת', אבל עדיין נשאר איזו שהיא אחיזה מצד גופו, מה שאין כן במשה מתגלה מהלך שב'מיתתו' ישנה איתכסיא 'גמורה' "ולא ידע איש את קברתו", הרי ש'כח השלילה' מקבל כאן ביטוי חד בשעת מיתתו.

נמצא, שהכח שממנו דיבר משה ל'ארץ'- הוא מכח 'חייו', והכח שממנו הוא דיבר ל'שמים'- הוא מכח 'מיתתו'...

ג

לפי זה נבין מה ש"אמר משה: אני בשר ודם למחר אני מת, אם יאמרו ישראל לא קיבלנו עלינו הברית מי בא ומכחישם? לפיכך העיד בהן שמים וארץ- עדים שקיימים לעולם".

ביאור הדברים.

בפשיטות הדברים מבינים, שמחמת כן משה רבנו לא היה כאן עד כלל, ואשר על כן הוא העיד בהם את השמים ואת הארץ.

אבל עומק הדברים.

משה רבנו הוא סוד ה'דעת'. 'דע', 'עד'- אותן אותיות.

כאשר מבנים את הדברים שמשה רבנו הוא כח ה'דעה' והוא כח ה'עדות', הרי אין אפשרות שהמהות של העדות אשר הוא העיד בכנסת ישראל שהיא לא תהיה מכוחו של משה!! אלא, שיש דעת ה'נגלית' ויש דעת ה'נעלמת', וכשם שב'דעת', כמו שכתוב בספרים הקדושים- יש גילוי והעלם, כך גם ב'עדות'- יש עדות של 'גילוי' ויש עדות של 'העלם'!

ומצד כך יתבאר דברי רש"י: "אם יאמרו ישראל לא קיבלנו עלינו הברית מי בא ומכחישם?". ה'לא קיבלנו עלינו הברית' הוא כח ה'שלילה', דייקא 'לא' קיבלנו, ומצד מהלך ה'שלילה'- צריך שתהיה 'עדות' מכח של 'שלילה'! והרי שעומק הדברים 'אני בשר ודם למחר אני מת'- זה גופא כח ה'עדות' של משה!!

כח ה'עדות' של משה- הוא בבחינת ארץ ובבחינת שמים. "לפיכך העיד בהם שמים וארץ- עדים שהם קיימים לעולם", עומק הדברים: שהן ה'גילוי' והן ה'העלם'- קיימים לעולם.

כלומר, מצד תפיסת משה הפנימית, הזכרנו "מחציו ולמעלה אלקים, מחציו ולמטה איש". רק כאשר באנו לדון לא בבחינה של 'נפש' אלא בבחינה של 'זמן', הרי שמצד האיתגליא של 'זמן': היה זמן- שמשה היה חי, והיה זמן- שמשה היה מת. והרי שכח ה'איתגליא' וכח ה'העלם'- אינם משמשים ב'ערבוביא' מצד ה'זמן', כי הרי ב'זמן' שהוא חי הוא לא מת, וב'זמן' שהוא מת הוא לא חי!

כח ה'עדות' להעיד בבני ישראל, הן מצד כח ה'חיוב' והן מצד כח ה'שלילה'- הוא לא בא כנקודות 'נפרדות' אלא 'מאוחדות'! ולכן, מצד האיתגליא ש'זמן' חיו של משה הוא לא 'זמן' מיתתו ו'זמן' מיתתו הוא לא 'זמן' חיו, הרי שאין 'אחדות' של כח השלילה וכח החיוב באיתגליא, ומצד כך- העיד בהם שמים וארץ שקיימים לעולם 'בבת אחת'!

אבל אין הכוונה שמצד כך משה רבנו הוא לא כח ה'עדות', שהרי מצד קומת 'נפש' דמשה: 'מחציו ולמעלה אלקים'- הוא הוא הבחינת 'שמים', כח ה'שלילה', ו'מחציו ולמטה איש'- הוא הוא הבחינת 'ארץ', כח ה'חיוב'!! אלא שמצד ההתראות של 'זמן', שזה לבוש של משה חי- כח החיוב, ומשה מת- כח השלילה, הרי שאי אפשר לבוא ולתת עדות של 'פירוד', ומצד כך העיד בהם שמים וארץ שהם קיימים 'לעולם' בבחינה של 'זמן', 'לעולם' בבת אחת דייקא!!

הרי שברור הדבר א"כ: שכח ה'עדות'- הוא מכוחו של משה, שהוא כח הדעת כח העדות. אלא שהאופן של הלבוש של כח העדות של משה בלבוש ד'זמן'- הוא בהתלבשות של 'שמים וארץ', כלומר ה'אחדות' של החיוב והשלילה- היא בלבוש של 'שמים וארץ'.

העולה מן הדברים: שבאמת מי שמעיד בבני ישראל- זהו משה גופא, והן ב'חייו' הוא מעיד, והן בשעת 'מיתתו' הוא מעיד, אלא שמצד חייו הוא מעיד על כח ה'חיוב', ומצד מיתתו הוא מעיד על כח ה'שלילה', ומצד האיתגליא בעולם העשייה שיהיה קיום לשניהם 'בבת אחת'- הוא העיד בהם את השמים ואת הארץ!!

ד

בגדרי עדות, מצינו באופן כללי שני סוגי עדות: יש עדות- ש'מאמתת' את המעשה, ויש עדות- ש'מקיימת' את המעשה.

סתמא של עדות- המעשה קיים גם לולא העדות. כגון, ראובן שלוח משמעון, הרי שההלואה קיימת והלוח חייב למלוה, אלא שע"י העדות אי אפשר להכחיש המעשה, ובעדות בכתב נוצר גם שעבוד קרקעות כי אית ליה קלא.

אמנם יש עוד אופן של עדות- זו עדות קידושין: שהעדות של קידושין 'מקיימת' את הקידושין, דקידושין ללא עדות- המעשה 'אינו קיים' כלל (ע' חידושי הריטב"א קידושין מג ע"א)! והרי שכח העדות- הוא הכח ה'מקיים' את המעשה גופא, הוא לא רק 'מאמת' לנו שהמעשה היה קיים, אלא לולא העדות- אין כאן מעשה, אין כאן חלות קידושין!

ברור הדבר, שמצד ה'דעת', בעולם ההויה: הרי שלולא ה'דעת' [חילוף אתון מ'עדות']- אין כאן קיום למעשה! מה שאין כן מצד עולם יותר תחתון: הרי שה'עדות' היא לא עצם ההויה- היא רק 'מאמתת' למי ש'לא יודע' שהיה כאן מעשה!

בהמשך דברי רש"י מבואר: "ועוד, שאם יזכו- יבואו העדים ויתנו שכרם, הגפן תתן פריה והארץ תתן יבולה והשמים יתנו טלם, ואם יתחייבו- תהיה בהם יד העדים תחילה 'ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה' (עקב יא, יז), ואחר כך 'ואבדתם מהרה' ע"י העובדי כוכבים".

מבואר כאן, שהעדים 'עצמם' הם אלו שישמשו- ככח ה'חיוב' של נתינת השכר, וככח ה'שלילה' חס ושלוש ש'אם יתחייבו תהיה בהם יד העדים תחילה'. ולכאורה, מפני מה נצרך שהעדים עצמם הם אלו ש'יקיימו' את השכר וח"ו להיפך את העונש? עד כמה שהעדות היא עדות של 'בירור'- מדוע צריך שיהיה דין של 'יד העדים תהיה בו בראשנה להמיתו' (שופטים יז, ז)? הרי עד כמה ש'מאמת' הדבר- הרי כולם 'יודעים' ע"י שיש לנו נאמנות של שני עדים, וא"כ מדוע נצרך שהם אלו ש'יקיימו' את עדותם?

ביאור הדברים.

אם העדות היא רק תפיסה חיצונית של 'אימות' הדבר- הרי שכלפי כולם 'מאמת', לאחר שהעדים אימתו את הדבר. אבל כפי שבואר, שורש העדות בעולם ההויה כפי שהיא מתגלה בקידושין- זוהי עדות שהיא 'עצם' תפיסת הדבר, ועד כמה שאין כאן עדות- אין כאן מעשה! ואם כן, הנתינת שכר או ח"ו להיפך- זה לא 'מקרי' שהיא נפעלת ע"י העדות, אלא מכיון שכל פעולת הדבר, ה'שביל' שלו ושורש ה'קיום' שלו הוא מכח העדות, הרי שגם ה'תוצאה' שהיא השכר או ח"ו להיפך- היא דייקא מגיעה מכח העדות!

"אם יזכו יבואו העדים ויתנו שכרם"- זה לא 'מקרי', אלא זה 'עצמי', וזה מגלה מה 'מהות' העדות: העדות היא הצינור, היא השביל- לקיום, וא"כ היא גם שביל- להתפשטות של קיום העדות. עד כמה שהעדות היא 'אימות' חיצוני- הרי שאין סברא שדייקא הם אלו שיקיימו את האמיתות של העדות ואת התוצאות של כך, מה שאין כן עד כמה שהעדות היא היא עצם ה'הויה'- הרי שעצם ההויה היא גם עצם ההמשכה של הפועל יוצא של ההויה.

ה

כאן צריך להבין שבאה נקודת עומק.

בקידושין-שאמרין שהעדות היא עצם ה'הויה' ולכן המקדש בלא עדים לא עשה כלום- מתגלה סוד האחדות של 'דוכרא

ונוקבא, 'שמים וארץ'.

מצד העולמות של בריאה ומטה- הכל זה מְלַבֵּר, ['בריאה' מלשון- לבר, לחוץ], ומצד כך- הגילוי הוא לא 'עצמי' אלא 'חיצוני', הוא 'מאמת' את הדבר מתפיסה 'חיצונית' ע"י עד שהוא 'חוץ' למעשה ש'רואה' את הדבר ומאמתו, אבל העדות היא לא 'עצם' הדבר אלא היא מ'חוץ' לדבר, היא מ'לבר' לדבר.

מה שאין כן מצד עולם האצילות- הרי שכל גילוי הוא עצם ה'הויה' של הדבר.

כאשר מתגלה כאן לפנינו שצורת העדות שמה העיד לפני מיתתו, היא צורה של עדות של 'אחדות שמים וארץ' כמו שהוזכר "שמים וארץ שקיימים לעולם" דייקא ב'יחד', ולא כ'משה' שיש זמן שהוא חי ויש זמן שהוא מת ואין שני הזמנים 'מאוחדים' באיתגליא, ואשר על כן דוקא הוא העיד בהם שמים וארץ בסוד ה'אחדות' של שמים וארץ ב'בת אחת', הרי שמבינים- ש'לְאָחַד' שמים וארץ, זהו דייקא מצד סוד עולם ה'הויה', ולא מצד העולמות ה'חיצוניים', עולמות של חוץ, עולמות שְׁלֵבֵר.

מן החטא הראשון- נפרדה ה'אחדות', ה'נשמה וגוף'- אין להם קיום ב'בת אחת'. מה שאין כן בעולם האצילות שנאמר בו איהו וגרמוהי חד איהו וחייהי חד ["דעשר ספירות דאצילות מלכא בהון איהו וגרמיה חד בהון איהו וחייו חד בהון מה דלאו הכי בעשר ספירות דבריאה דלאו אינון וחייהון חד לאו אינון וגרמיהון חד" (הקדמת תיקוה"ז סוף ג ע"ב)], האורות והכלים הם חד- הרי ש'אין' פירוד בין נשמה לגוף. מצד העולם של מלבר- הרי ששיך מהלך של 'פירוד', מה שאין כן מצד העולם של קודם החטא, עולם של האצילות שנאמר בו "לא יגרך רע" (תהלים ה')- אין שמה חטא, שם- יש אחדות, שם- זו עצם ההויה, שם- זה לא 'חוץ' אלא זו 'תפיסת' הדבר, ומצד כך דייקא יש 'אחדות' בין שמים וארץ, בין האורות והכלים, בין הדוכרא והנוקבא.

גילוי ה'אחדות' של שמים וארץ, של 'נשמה וגוף' כמו שכתוב בחז"ל (סוף דב"ר) שנשמתו של משה לא רצתה לצאת מגופו שזהו סוד האור של ה'אחדות' של 'נשמה וגוף' שלמעלה מן החטא, האור הזה שנתגלה בשעת מיתתו, האור של ה'לא ידע' [איש את קבורתו], אור האחדות של 'נשמה וגוף'- הוא הוא האור שמכחו 'העיד' משה בבני ישראל.

כח ה'שירה' שהוא כח ה'עיגול', כח ה'שיר' שזו פרשת האזינו 'שירת' האזינו, כח ה'שירה' כאן- הוא גילוי עולם של 'אחדות' 'האורות והכלים' (ע' ואתחנן ס"ה אות ח') 'הנשמה והגוף' 'הדוכרא והנוקבא'. ומצד כך, העדות- היא לא עדות מ'לבר' שמאמתת לנו את הדבר, אלא היא העדות שהיא 'עצם' תפיסת הדבר, 'הוית' הדבר, ולכן דייקא: "שאם יזכו- יבואו העדים", ה'עדים' הם אלו שהם 'הוית' הדבר, ולכן הם ה'המשכה' מעצם ההויה של הדבר.

I

הכח שמתגלה בשעת מיתתו של משה, הוא כח ה'אחדות' כמו שכבר הוזכר בפרשיות הקודמות, "אתם נצבים היום כלכם" (נצבים כט, ט) דייקא 'כלכם'. כח ה'אחדות'- הוא כח שמתגלה בשעת 'מיתתו' של משה, ומצד כך- כל הפרטים שמתגלים מסביב לשעת מיתתו, הם פרטים שמאיר בהם אור ה'אחדות'.

אור ה'אחדות' שמאיר בשעת מיתתו של משה, הוא גופא- האחדות של 'החי והמת' של משה רבנו.

מצד התפיסה הפשוטה כמו שהוזכר, הרי שיש זמן של 'משה חי' ויש זמן של 'משה מת', ואשר על כן הוא העיד בהם את השמים ואת הארץ "שהם קיימים לעולם".

אבל מצד עומק הדברים.

התפיסה שאנחנו תופסים: ש'לאחר' זמן החיים מגיעה המיתה- זוהי תפיסה מצד המבט של החיים דהשתא! אבל באמת, מצד ה'מת' שבמשה- מתגלה האחדות של 'החיים והמיתה'!!!...

הרי שההסתכלות של ה'נפרדות' על החיים והמיתה- היא מצד ה'חיים' של משה המושגים לנו בחייו. מה שאין כן בשעת 'מיתתו'- אין הכונה כפשוטו כפי הנראה שהתגלה 'מכאן ואילך' מהלך של מיתה, אלא ש'מכאן ואילך' מתגלה מהלך של

'אחדות החיים עם המיתה'!!

דייקא אצל משה נאמר: "ולא ידע איש את קברתו", הרי שה'מיתה'- אין לה איתגליא!!

אצל כל אדם, המיתה הרי יש לה קביעה וקיימא: הגוף בלי נשמה ניכר, יש לו דינים, ויש לו גדרים כיצד לנהוג אתו. מה שאין כן אצל משה רבנו: ה'מת' שבו- אין לו איתגליא! אה"נ שיש 'העדר' של משה, שהוא אינו נראה לעינינו, אבל מאידך- ה'חיוב' שבמיתה גם כן אין לו איתגליא: 'גדרי הדין' שאצל כל מת אינם קיימים אצל משה רבנו, מחמת שהבטיחה התורה "ולא ידע איש את קבורתו"- לא בעבר ולא בהווה ולא בעתיד!!!...

הרי לנו, שהדבר ש'מיתתו' של משה ו'גופו' היו באיתכסיא, ענינו- שה'מיתה' של משה היא איננה מיתה כפשוטו! ה'מיתה' של משה- היא גילוי ה'אחדות' של החיים ושל המת...

ז

כידוע, ישנם בנשמה חמישה חלקים: נפש רוח נשמה חיה יחידה.

"אכן רוח היא באנוש" (איוב לב, ח), נקודת החיים, "ויהי האדם לנפש חיה- לרוח ממללא" (בראשית ב, ז ובתרגום), הרי שעיקר ה'חיות'- היא בבחינה של 'רוח' כידוע. אבל מאידך, אנחנו מוצאים עוד תפיסה לחיים: ח'יה יחידה- ר"ת 'ח"י', כמו שכתוב בספה"ק (ע' בלבבי ח"ח פ"ב).

הרי שיש 'חיות'- בבחינה של 'נפש חיה, רוח ממללא', ויש בחינה של 'ח'י- בבחינה של 'חיה יחידה'.

החיים שבבחינה של 'רוח'- הם חיים שמתגלים כחיים לעצמם וכמות לעצמם. "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה" (קהלת יב, ז)- יש חיים מצד ה'רוח' ויש איתגליא של מיתה מצד כך. מה שאין כן החיות מצד ה'חיה יחידה'- היא גילוי של חיים ש'נכללים' עם המות ולא נפרדים מן המות. אלו הם שני סוגי החיים.

מצד 'חיוו' של משה- נתגלו חיים של בחינת 'רוח' (ע' נצבים ס"ה אות ז-ז'), "'איש אשר רוח בו'- להלך לפי כל רוח ורוח" (פנחס כז, יח וברש"י). מה שאין כן מצד 'מיתתו' של משה שנתגלתה בזמן רעוא דרעוין- מתגלה מהלך של חיות מצד ה'חיה יחידה', ומצד כך כלולים החיים והמות. ואשר על כן מצד כך היתה 'אחדות' של שמים וארץ, 'אחדות' של נשמתו בגופו שלא רצו להיפרד זה מזו. הרי ש'מיתתו' של משה מגלה חיים חדשים!...

מבואר בחז"ל (סוף דב"ר, וע"ע באוצר המדרשים אייזנשטיין עמו' 366 ועמו' 379) ש'משה רבנו טען כמה וכמה לשונות, דן דין ודברים עם הקב"ה שאינו רוצה למות, הוא ביקש אופנים מסויימים כיצד יוכל להישאר בחיים, רצונו היה עז להיכנס לארץ ישראל, להתהלך "לפני ה' בארצות החיים" (תהלים קטז').

צריך להבין שה'חיים' ש'משה רבנו רצה, הם לא החיים שהיו לו עד השתא, הרי הוא לא ביקש לחיות חיות של 'מדבר', הוא רצה לקבל 'חיים' של ארץ ישראל. ה'חיים' שהיו לו עד השתא, הם חיים של 'רוח' שהם היפך המות, אבל ה'חיים' שאותם ביקש משה, הם חיים של 'אחדות' המות עם החיים.

ובאמת נתקיימה בקשתו (ע' ואתחנן ס"ה אות ז-י, מסעי ס"ה אות ח') והוא קיבל חיות בה 'מאוחדים' החיים עם המות, אלא שהלבוש החיצוני שלהם הם לא בצורה של חיים באיתגליא אלא בצורה של מות, אבל ה'מהות' שלהם- היא חיים ומות ב'בת אחת', חיוב ושלילה!

ומצד כך נאמר: "מה שהיה הוא שיהיה" (קהלת א, ט), גואל ראשון הוא גואל אחרון (ברית עולם על ס' חסידים ס'י שנה'), "עד כי יבוא שילה" (ויחי מט, י) דא משה כמו שכתוב בזוהר הקדוש (בראשית כה ע"ב).

"הן קרבו ימיר למות" (וילך לא, יד), דייקא אמר לו הקב"ה בלשון של 'הן' כמו שאומרים חז"ל, כי זה מצד הבחינה שנאמר "הן עם לבדד ישפן ובגוים לא יתחשב" (בלק כג, ט), כמו שמבואר בחז"ל (פסיקתא זוטרתא וילך נג ע"א) שאותיות ה"א ונ"ן

אין להן בן זוג, שהן בסוד ה'לבדד', בסוד ה'ונשגב ב' לבדו" (ישעיהו ב, יא; יז) שהוא סוד גילוי משיח!

שעת מיתתו- היא ה'נעיצה' של אורו של משיח, שמצד כך נאמר (זוה"ק תיקון ס"ט קיא ע"ב) שמשה רבנו בא בכל גלגול וגלגול (ע' דברים ס"ה בסופו). ועומק הדברים: שהוא מאיר בכל גלגול וגלגול את האור של 'המות והחיים' שהתגלו בשעת מיתתו, ולא את ה'חיים' כפשוטו שהיו בשעת דור המדבר! הוא חוזר ומתגלגל בעוד דור ועוד דור, לגלות- כיצד יש 'אחדות' בין חיים ומות. הרי התהליך הוא: 'מת ועוד פעם חי', 'מת ועוד פעם חי', בכל דור ודור. ואם אנחנו רואים שמישהו כסדר לאורך כל הדורות כולן 'חי ומת, חי ומת'- הרי שבעומק זה מחמת שיש בו 'אחדות' של החיים והמות. ואת זה הוא מאיר בכל דור ודור! וזה גופא האור של משיח שבא מכח 'מיתתו' של משה בה נתגלתה 'התאחדות' החיים והמות!!

ומצד כך, הוא מאיר את האור עד שיאיר בשלמות כשיבוא משיח צדקנו, ויהיה גילוי של ה"הן עם לבדד ישכון", שיהיה כלי ל"ונשגב ה' לבדו"...

- [פרשה תשס"ה] 1]

Source: <https://bilvavi.net/shiur/053-האזינו-פרשתהשבועתשסה-053>

Links

[1] <https://bilvavi.net/5765parsha>